

Brodalens mekaniska verkstad bidrog till att utveckla samhället.

Ur Lysekilsposten 2019-01-07.

Av Terje W. Fredh

Det verkliga uppsvinget kom i slutet av 1950-talet.

Foto: Fredh, Terje UMFA53318_0414 Brodalen Mekaniska verkstad 1980 Bohusläns museum

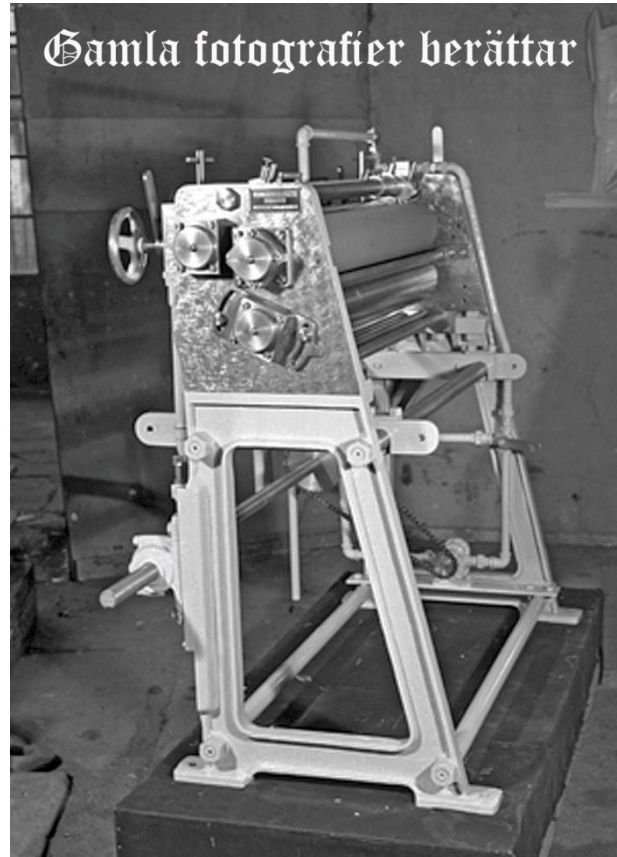
1946 byggdes Brodalens mekaniska Verkstad. En tid ägdes fabriken av Uddevallavarvet. Fabriksbyggnaden finns kvar än idag men det är lite skrivet om dess historia som delvis förändrade bonde- och stenhuggarsamhället Brodalen.

Efter kriget fanns det ett enormt behov av små verkstäder. 1946 byggdes fabriken och en företagare med adligt namn startade tillverkning av bland annat hushållsmaskiner och lackeringsmaskiner. En tid byggde fabriken ALLT, truckar som var mycket populära i hamnar, i stenbrott och hos åkarna. Last- och lossningstjänst drev

verksamheten som sedan såldes till Asea. 25 man arbetade där, ofta folk från orten som jobbat på andra platser men nu flyttade hem igen. De första egna hemmen i Brodalen byggdes på andra sidan vägen.

Verkmästare Sterner Håkansson och sittande Erland Johansson

1950tillverkade fabriken lackeringsmaskiner till bilindustrin

Det verkliga uppsvinget kom i slutet av 50-talet när Uddevallavarvet köpte byggnader och maskiner. Gustaf B Thordén skrev i varvets personaltidning att varvet har haft svårt att hitta tillräckligt med yrkeskunnigt folk och att det inte fanns tillräckligt med bostäder i Uddevalla. Varvet köpte fabriken, 60 x12 meter samt 1500 meter mark utanför, nära väg för bilar och transporter med tåg. Från varvet kom tunn- och grovplåt som skulle bearbetas, från Skandiaverken kom gjutgods i järn och metall som skulle rensas och slipas. Innan produktionen skulle börja sände varvet ut verkstadschefen Boris Iko och verkmästare Ivan Qvist, (härnäsetbo) för att titta på lokalerna, maskinerna och tala vid personalen. Uddevallarepresentanterna var nöjda men pekade på kravet på kompletterande utbildning och grundutbildning för de nya som kunde vara före detta stenhuggare, fiskare och jordbrukare.

Okänd man arbetar vid en revolversvarv, troligen under varvstiden

Som mest 49 anställda

När Ivan blev pensionär gjorde jag flera reportage om varvstiden. Ivan berättade: Jag kom till en fabrik med skickliga yrkesmän, vi hade alla maskiner som behövdes, bland annat två stora revolversvarvar.

Uppdragen från varvet var att göra detaljer till motortillverkning och fartygsutrustning. En maskin var ständigt sysselsatt med bearbetning av flänsar. Men vi behövde folk, en del som utbildats vid yrkesskolan i Uddevalla kom tillbaka till oss och många duktiga män från andra näringar började. De var mycket målmedvetna och blev duktiga. När Boris Iko kom på återbesök fick personalen beröm. En gång i sällskap

med Gustaf B Thordén som sade till fackets ordförande att han gärna ville se bohuslänningar som arbetade för honom

Brodalen växte

Ivan och Karl Axberg berättade att samhället Brodalen kom att växa genom varvsepoken. Företaget och facket ordnade fördelaktiga lån till bygget av egna hem. Alla husen på andra sidan vägen kom under varvepoken.

Ivan berättade att han var mycket intresserad av idrott, bland annat med många medaljer från orienteringstävlingar. I fabriken ordnades till ett rum där de anställda och traktens ungdomar kunde spela bordtennis, vi kunde också öka intresserat för fotboll. Kommunen hade gjort investering i fritidsaktiviteter, ibland som kommunens starke män Johansson i Vrångebäck, Johansson och Holgersson från Brastad och Boman på Härnäset på besök. De var nöjda både över de många arbetstillfällena och fritidsverksamheten.

Fakta om Brodalens mekaniska verkstad

- Byggs 1946 av Bro kommun.
- Första företaget tillverkade eldelar. Gick i konkurs efter två månader.
- Köptes av Adolf von Brömssen. Tillverkade diskmaskiner.
- Lades ned när ägaren och två anställda omkom vid en flygolycka.
- Kommunen köpte tillbaka byggnaden 1958. Tillverkning av truckar och lastmaskiner.
- Hyrdes ut till Thurets grossistfirma.
- Idag: Ägs av Håkan Olsson maskinservice.

Foto Arne Andersson

Foto från 1961 då fabriken ägdes av
Uddevallavarvet. Lennart Skarin

Foto Arne Andersson

Lennart Skarin heter mannen vid maskinen

På följande tre sidor har webbredaktören lagt in foton från hembygdsföreningens och Tage Granströms arkiv.

Stångens Hembygdsförening

Personal Brodalens mekaniska verkstad

01. Evert Olsson, 02. Lennart Nilsson, 03. Jerry Sjöberg, 04. Bengt Wilhelmsson, 05. Torsten Olsson, 06. Gustav Olsson, 07. Rolf Lindberg, 08. Ragnar Hedin. 09. Elis Ingvaldsson, 10. Rune Olsson, 11. Axel Olofsson, 12. Eide Åsberg, 13. Anders Vallin. 14. Erland Eriksson, 15. Torsten Fredriksson, 16. Hans Frosch, 17. Karl Axberg, 18. Rolf Trygg, 19. Erland Olsson, 20. Bertil Sjöberg, 21. Sterner Håkansson, 22. Wilhelm Karlqvist, 23. Sören Ottoson, 24. Bengt Bergström, 25. Jon Karlsson, 26. Erik Antonsson, 27. Rune Olofsson, 28. Leif Alexandersson, 29. Arnold Fredriksson, 30. Nore Vallin, 31. Karl Gustav Samuelsson, 32. Lennart Skarin, 33. Arne Hansson, 34. Tor Westerlund, 35. Lars Bergström, 36. Lennart Axberg, 37. Karl Axel Karlsson, 38. Stig Nilsson, 39. Allan, 40. Leif Forsberg, 41. Ivan Qvick, 42. Torsten Andersson, 43. Torsten Emanuelsson, 44. Stefan Hansson, 45. Alf Hedlund, 46. Sune Bält, 47. Lars Antonsson, 48. Nils Nilsson, 49. Stig Åsberg, 50. Gerhard Eriksson.

Brodalen 1974

Transport och maskinservice

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Tage Granström

Brodalen verkstäder 1974

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Tage Granström

Brodalens verkstäder 1974 Erling Olsson

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Tage Granström

Brodalen verkstäder 1974 Erling Olsson

Stångenäs hembygdsförening
Fotoarkiv Tage Granström